

AgroActualiteiten

inhoud

Aanvullende gegevens voor alle bedrijven	3	Gecombineerde opgave actueel houden	6
Na overdracht: GO ook door overnemer	3	Forse verhoging pachtnormen 2024	6
Afroming productierechten vanaf 2025?	4	Kort nieuws	7
Bodembedekking najaar kleigrond vervallen	5	Agenda	7
Vanaf 2025 geen '4% niet-productief areaal'	5		

Ce la vie

Ik heb mij de afgelopen weken weer kostelijk vermaakt met de Olympische Spelen. Alles geprobeerd te volgen zo goed en zo kwaad dit maar kon. Op zich was dit nu goed te doen, daar er geen tijdverschil is dit keer. Dat wordt over 4 jaar wel weer een dingetje.

Hoogtepunt voor mij is en blijft de atletiek, omdat ik vanuit het verleden mijn roots daar heb liggen. Zelf heb ik mij helaas in 1988 (Seoul) en 1992 (Barcelona) j net niet geplaatst hiervoor en daar werd ik bij de openingsceremonie door Thomas Bach nog eens fijntjes aan herinnerd. Hij maakte de opmerking richting de sporters dat ze er nu echt bij hoorden, nu ze aanwezig waren bij de Olympische Spelen. Ben toen maar gaan slapen 😊.

Naast de sporters en (hun) wedstrijden gaat bij mij ook vooral de aandacht naar de coaches. Wat doen zij of doen ze niet om de sporter optimaal te laten presteren. Fysiek kun je namelijk niets meer doen, maar mentaal is er een wereld te winnen op dit soort dagen. Hoe is de sporter klaargestoomd voor die ultieme prestatie. Wat gaat er mis of niet mis. Ik heb volop genoten en kan vele verhalen nu vertellen, maar hou het nu even bij eentje. De dames van het Waterpoloteam van Nederland. Deze worden gecoacht door Evangelos Doudesis.

Vanaf het begin viel mij op dat hij heel rustig langs de kant staat. Niet schreeuwend met grote gebaren of nadrukkelijk aanwezig zijn, maar rustig, soms ingetogen en met kleine gebaren aangeven wat de meiden in het water moesten doen. In een interview gaf hij aan dat hij wilde dat zijn speelsters verder kijken dan de topsport: 'Daar word je een betere sporter van'.

In de halve finale tegen Spanje liep het uit op Shootouts (zeg maar Penalty's), waarbij Nederland helaas verloor. De verslaggever vroeg direct na de wedstrijd aan coach Evangelos Doudesis, waar het nu mis was gegaan. Zijn reacties was: "Ce La Vie" (Dit is het leven).

In de landbouw bij ondernemers (en ook adviseurs) mis ik vaak een visie, piketpaaltje of het inzicht dat er meer is dan landbouw alleen. Net zoals bij topsport en landbouw is er meer in de wereld. Kijk verder! Kijk wat er gaande is buiten de landbouw, dat geldt voor de huidige agrariërs en adviseurs, maar ook voor onze toekomstige generatie! In de eerste maanden als coach heeft Doudesis het team gesmeed door het naast waterpolo ook over andere zaken te hebben. Acceptatie naar elkaar en de wereld buiten waterpolo. Er ontstaan soms binnen een agrarische onderneming conflicten, doordat er niet gesproken wordt over andere zaken. Dit komt dan weer dubbel en dwars naar voren bij overnames, in- of uitreden maatschap, aankoop / investeringen. Zorg dat je het hier ook over hebt met elkaar binnen de onderneming, gezin/familie. Dit geeft geen garantie voor het uiteindelijke resultaat. Dat gold voor de dames waterpoloteam (geen goud) en ook voor ondergetekende door niet de Spelen te halen in 1988 of 1992. Maar je wordt er als mens wel beter van! Niet alles zal en kan lukken, immers:

Ce la vie

Klaas Jan Janssen, Björn Schutter en Herman Hofstee

Aanvullende gegevens voor alle bedrijven

In januari 2025 moeten alle landbouwbedrijven 'Aanvullende gegevens' over 2024 indienen. Dit betekent dat o.a. ook akker- en tuinbouwbedrijven hieraan moeten voldoen.

Aanvullende gegevens begin 2025 indienen

Derogatiebedrijven en veel bedrijven met landbouwhuisdieren moeten al diverse jaren 'Aanvullende gegevens' indienen bij RVO. Nieuw is dat u dit nu ook moet doen als u bijvoorbeeld een akker- of tuinbouwbedrijf of een extensief veehouderijbedrijf heeft. U geeft uw 'Aanvullende gegevens' op in januari 2025. Het gaat hierbij o.a. om de eindvoorraden (kunst)meststoffen 2024 en de aanvoer van kunstmeststoffen in 2024.

Na overdracht: GO ook door overnemer

Heeft u te maken met een bedrijfsoverdracht na 17 mei? Dan heeft het oorspronkelijke bedrijf (de overdrager) de GLB-aanmelding met de Gecombineerde opgave (GO) ingediend. Het nieuwe bedrijf (de overnemer) moet de GO ook indienen voorafgaand aan de periode van de definitieve GLB-aanvraag (15 oktober t/m 2 december).

GO-gegevens van overdrager gebruiken

Moet u als overnemer de GO met GLB-aanmelding indienen? Dan moet de GO voor wat betreft de percelen en de eco-activiteiten gelijk zijn aan de eerder ingediende GO van de overdrager. Bij de meeste overdrachten moet de overnemer de GO zelf invullen. Soms kan RVO de betreffende gegevens overzetten.

Overzetten gegevens door RVO, let op instructies

Alleen bij een juridische wijziging (zelfde personen blijven betrokken), overlijden of een overdracht naar eigen burgerservicenummer (BSN) kan RVO de gegevens overzetten. Hierbij gelden bepaalde instructies van RVO:

Verplicht elektronisch mestregister

Met deze opgave geeft Nederland invulling aan het elektronische mestregister dat verplicht is vanuit de derogatie. Het register moet inzicht geven in het stikstof- en fosfaatgebruik op uw bedrijf. Met de 'Aanvullende gegevens' en uw gegevens uit de Gecombineerde opgave heeft RVO voldoende informatie om het verplichte mestregister voor u te vullen.

Begin 2025 moet u de 'Aanvullende gegevens' over 2024 indienen. Deze gegevens kunt u ook zelf gebruiken om te controleren of u binnen de gebruiksnormen blijft.

- De overdrager geeft op het formulier 'Melding bedrijfsoverdracht of beëindiging agrarisch bedrijf' aan dat hij de GLB-aanmelding volledig wil overdragen.
- RVO zet de gegevens binnen 6 weken over. De overnemer mag de GO pas openen als de overnemer een mail van RVO heeft ontvangen.
- De overnemer kan vervolgens de klaargezette GO openen, controleren en indienen.

GLB-aanmelding uiterlijk 14 oktober indienen

RVO geeft aan dat de overnemer de GO met GLB-aanmelding uiterlijk 14 oktober moet indienen. Als er sprake is dat RVO de gegevens van de overdrager kan overzetten, dan moet deze overdracht uiterlijk begin september worden gemeld bij RVO (vanwege de periode van 6 weken). Lukt dit niet, dan is het advies om contact op te nemen met RVO.

Voldoet uw bedrijfsoverdracht aan de voorwaarden voor het overzetten van GO-gegevens door RVO? Meld dan tijdig de bedrijfsoverdracht en volg de instructies van RVO.

Afoming productierechten vanaf 2025?

Binnen het 'Plan van aanpak mestmarkt' heeft de voormalige minister (Adema) voorgesteld om bij overdracht van varkens-, pluimvee- en fosfaatrechten een afoming van 30% toe te passen. Dit geldt niet bij een overdracht naar een bloed- of aanverwant (tot de 3^e graad). Door de voorgestelde wijziging is er in meer situaties sprake van afoming, zoals bij een volledige bedrijfsoverdracht naar derden.

Aanleiding: lagere stikstof- en fosfaatplafonds

Voor het jaar 2025 moet Nederland de stikstof- en fosfaatplafonds verder verlagen. Om aan deze plafonds te kunnen voldoen, is het voorstel om bij een overdracht van fosfaatrechten de rechten af te romen met 30% (is nu 10%). Daarnaast is het de bedoeling om ook bij overdrachten van varkens- en pluimveerechten af te romen met 30% (nu geen afoming).

Uitzonderingen afoming

De rechten worden, volgens het wetsvoorstel, niet afgeroomd bij een overdracht:

- Naar bloed- en aanverwanten t/m de 3^e graad.
- Naar een echtgenoot of geregistreerd partner.
- Van losse rechten door erfopvolging.

Afoming bij lease

Bij (ver)lease van fosfaatrechten binnen een kalenderjaar wordt alleen bij de 'heenlease' afgeroomd. Het is de bedoeling dat dit ook gaat gelden bij het (ver)leasen van varkens- en pluimveerechten.

Daarnaast is het voorstel om bij jaarlijkse lease van en naar hetzelfde bedrijf maar één keer per vijf jaar af te romen. Dit gaat alleen gelden voor varkens- en pluimveerechten.

De afomingsvrije lease tot maximaal 100 kg blijft gelden, maar nog steeds alleen voor fosfaatrechten.

Ook afoming mogelijk bij bedrijfswijziging en volledige bedrijfsoverdracht

In de voorgestelde wetswijziging wordt ook de definitie van een overdracht aangepast. Volgens de nieuwe definitie is er sprake van een overdracht van

rechten als de 'landbouwer', die het bedrijf voert, wijzigt. Dit heeft tot gevolg dat ook bij een volledige bedrijfsoverdracht (weer) afgeroomd kan worden. Nieuw is ook dat bij wijzigingen binnen het bedrijf, waarbij het KVK-nummer niet wijzigt, een korting opgelegd kan worden.

Volledige bedrijfsoverdracht

Op dit moment worden geen fosfaatrechten afgeroomd als een bedrijf volledig wordt overgedragen. Het bedrijf verandert immers niet, waardoor er geen fosfaatrechten overgaan naar een ander bedrijf. Volgens het wetsvoorstel wordt niet meer gekeken naar het bedrijf, maar naar de partijen die het bedrijf voeren (de 'landbouwer'). Is er tussen de partijen geen sprake van één van bovengenoemde uitzonderingen, dan worden de rechten afgeroomd. Bij een volledige bedrijfsoverdracht van of naar een BV wordt hierdoor altijd afgeroomd.

Wijziging binnen het bedrijf (KVK wijzigt niet)

Als de 'landbouwer' binnen een bedrijf wijzigt, zullen de rechten worden afgeroomd tenzij bovengenoemde uitzonderingen gelden tussen de 'oude landbouwer' en de 'nieuwe landbouwer'. Dit geldt ook als het KVK-nummer gelijk blijft. Dit betekent dat bijvoorbeeld ook afgeroomd kan worden bij een wijziging van de rechtsvorm, een wijziging van de samenstelling van een rechtsvorm en bij een wijziging van directe of indirecte zeggenschap in het bedrijf.

Waarschijnlijk vanaf 1 januari 2025

Het wetsvoorstel moet nog in de Tweede Kamer worden ingediend en behandeld. Mogelijk brengt onze nieuwe minister, nog wijzigingen aan. Echter gezien de verplichte verlaging van de productieplafonds zal een forse korting niet te voorkomen zijn. De verwachting is daarom dat de afoming bij overdrachten vanaf 1 januari 2025 wordt toegepast.

Krijgt u te maken met een bedrijfswijziging waarbij de toekomstige afoming kan spelen? Overleg dan met uw adviseur of u nu al bepaalde zaken moet regelen om de afoming te voorkomen.

Bodembedekking najaar kleigrond vervallen

In het kader van enkele versoepelingen van de GLB-conditionaliteiten is de verplichte bodembedekking in het najaar op kleigrond komen te vervallen.

GLMC 6: Minimale bodembedekking

Binnen GLMC 6 was o.a. de verplichting opgenomen dat op bedrijfsniveau op kleigrond, tussen 1 augustus en 30 november, minimaal 80% van het bouwland gedurende 8 weken bedekt moet zijn. Deze verplichting is vervallen.

Overige voorwaarden blijven ongewijzigd

De overige voorwaarden van GLMC 6 zijn nog steeds van toepassing. Het gaat hierbij om:

- Het verplicht bedekken van de bodem op grond die uit productie is genomen.
- Het verplicht telen van een vanggewas na mais op zand- en lössgrond en, voor derogatiebedrijven, op klei- en veengrond in een NV-gebied.
- Diverse graslandvernietigingsregels voor het najaar.

De laatste twee voorwaarden zijn ook verplichtingen vanuit de mestwetgeving.

Heeft u vragen over de voorwaarden vanuit GLMC 6? Informeer dan bij uw adviseur.

Vanaf 2025 geen '4% niet-productief areaal'

Het is de bedoeling dat de GLB-conditionaliteiten in 2025 verder worden versoepeld. Waarschijnlijk hoeft u in 2025 geen 4% niet-productief areaal aan te leggen.

GLMC 8 'niet-productief areaal'

Vanuit GLMC 8a bent u dit jaar verplicht om minimaal 4% van het bouwland te bestemmen voor niet-productief areaal (NPA). Er geldt nu al een versoepeling (derogatie) van de NPA-verplichting: u kunt uw NPA ook invullen met vanggewassen en/of stikstofbindende gewassen. U bent ook vrijgesteld zijn van deze verplichting als u bijvoorbeeld > 75% grasland heeft.

Vervalt vanaf 2025

Op Europees niveau is al vastgelegd dat de verplichting om 4% NPA aan te leggen per 2025 vervalt. Het ministerie heeft inmiddels aangegeven dat dit ook in Nederland wordt doorgevoerd. De

Nederlandse GLB-regeling moet nog wel worden aangepast.

Makkelijker voldoen aan conditionaliteiten

Door het vervallen van dit onderdeel van GLMC 8 is de impact van de GLB-conditionaliteiten veel minder geworden. De meeste andere GLMC's zijn immers al wettelijke verplichtingen.

Niet-productief areaal stimuleren via de ecoregeling

Nederland wil de aanleg en het instandhouden van NPA blijven stimuleren via de (vrijwillige) ecoregeling. Niet-productief areaal is immers van belang voor o.a. de biodiversiteit.

Het vervallen van GLMC 8 niet-productief areaal is een flinke versoepeling. Er gelden echter nog andere conditionaliteiten. Bel met ons als u hier vragen over heeft.

Gecombineerde opgave actueel houden

Het is alweer enige tijd geleden dat u uw Gecombineerde opgave (GO) heeft ingediend. Nu kan het voorkomen dat bepaalde zaken gewijzigd zijn of dat achteraf blijkt dat de GO niet helemaal juist is ingevuld. U bent dan verplicht om de GO aan te passen en opnieuw in te dienen. U moet uw GO immers actueel houden.

Doorgeven wijzigingen

Zaken die u verplicht bent om door te geven zijn o.a.:

- Wijzigingen in het hoofd- of vanggewas dat u teelt of gaat telen.
- Inzaaidatum of -periode van uw vanggewas.
- Perceel dat u alsnog wilt inzetten als verplicht rustgewas op zand/löss, middels het telen van een korte hoofdteelt gevolgd door een onbemest vanggewas (inzaai voor 1 september).
- Noemenswaardige hinder (> 90 dagen) op het perceel.
- Niet of niet volgens de voorwaarden uitvoeren van eco-activiteiten.
- Percelen en landschapselementen die u in gebruik had op 15 mei, maar vergeten bent om op te geven.
- Percelen en landschapselementen die u wel heeft opgegeven, maar toch niet in gebruik had op 15 mei.

Forse verhoging pachtnormen 2024

De pachtnormen voor 2024 zijn in alle pacht prijsgebieden fors gestegen. De stijging varieert van 16% tot 65%. De pachtnormen 2024 gelden vanaf 1 juli 2024. De normen zijn van toepassing op reguliere pachtcontracten en geliberaliseerde pachtcontracten langer dan 6 jaar.

Pachtnormen

De nieuwe pachtnormen voor 'los land' zijn gebaseerd op bedrijfsresultaten uit de periode 2018-2022. De belangrijkste reden dat de pachtnormen zijn gestegen is dat, voor de melkveehouderij een goed

Tijdig intrekken eco-activiteiten

Heeft u eco-activiteiten opgegeven met de GO? En voert u bepaalde eco-activiteiten niet uit, of voldoet u (deels) niet aan de voorwaarden? Zodra dit bekend is moet u de eco-activiteit intrekken. Het is ook mogelijk om het perceel te splitsen in een perceel met eco-activiteit en een perceel zonder. Het is niet de bedoeling dat u wacht tot het indienen van uw definitieve aanvraag.

Tijdstip melden soms duidelijk, niet altijd

Bij bijvoorbeeld de eco-activiteit 'vroeg ras rooigewas uiterlijk 31 augustus' is het op 1 september duidelijk of het gewas uiterlijk 31 augustus is gerooid. Als dat niet het geval is, moet de eco-activiteit 'direct' worden ingetrokken.

Bij diverse eco-activiteiten is het lastiger te bepalen wanneer niet (meer) wordt voldaan of niet aan de voorwaarden kan worden voldaan. Dit geldt bijvoorbeeld voor de eco-activiteit 'weidegang' (zijn uren weidegang nog steeds haalbaar of niet?). Dan is het moment van intrekken moeilijker te bepalen.

Geef uw wijzigingen in de GO tijdig door. U voorkomt hiermee een mogelijke korting op uw GLB-subsidies. Heeft u vragen? Informeer dan bij ons.

inkomensjaar en voor de akkerbouwsector een matig inkomensjaar (2017) is vervangen door, voor beide sectoren, een zeer hoog inkomensjaar (2022). De verhoging voor tuinland bedraagt 9% en 15%. Ook de pachtprizen voor agrarische bedrijfsgebouwen en agrarische woningen zijn gestegen.

Controleer of de aanpassingen op de juiste wijze worden doorgevoerd door uw verpachter. Uw adviseur kan u hierbij van dienst zijn.

Kort nieuws

Uitstel uitrijperiode drijfmest grasland

De uitrijperiode voor drijfmest op grasland is voor 2024 verlengd tot uiterlijk 15 september (was 31 augustus). Dit uitstel geldt voor alle grondsoorten.

Uitstel inzaai vanggewas nog niet bekend

Op het moment van schrijven was nog geen duidelijkheid over een mogelijke uitstel van de (verplichte) inzaaidatums voor vanggewassen op zand en löss. Eerder is aangegeven dat hierover uiterlijk 1 september een besluit wordt genomen.

2025: GLB—aanvraag via GO

Vanaf 2025 vervalt de GLB-aanmelding. Met de GO vraagt u direct uw GLB-subsidies aan. U moet wel t/m 15 oktober uw GO actueel houden. Inclusief het intrekken van eco-activiteiten, indien dit van

toepassing is. De GO die u het laatst heeft ingediend (uiterlijk 15 oktober) is leidend voor de uitbetaling van uw GLB-subsidies. Het indienen van de definitieve aanvraag in de periode van 15 oktober t/m 30 november komt vanaf 2025 te vervallen.

Controleer uw berekening gebruiksnormen

Afhankelijk van de mestsoort (drijfmest of vaste mest) en het gebruik (grasland of bouwland) zijn er nog mogelijkheden om dierlijke mest aan te wenden. Stikstofkunstmest mag u t/m 15 september aanwenden. Bij bepaalde teelten, bijvoorbeeld vollegrondsgroente, geldt een langere aanwendperiode voor stikstofkunstmest. Bepaal op basis van uw gebruiksnormenberekening welke ruimte u nog heeft voor het aanwenden van meststoffen.

Agenda

Uiterlijk 31 augustus

- Aanwenden vaste mest op zand/lössgrond (bouwland en grasland).
- Graslandvernietiging voor herinzaai gras. Op zand/löss en op klei/veen op derogatiebedrijven in NV-gebieden. Vooraf melden bij RVO. Korting stikstofnorm (50 kg/ha).

Uiterlijk 15 september

- Aanwenden drijfmest op grasland.
- Aanwenden drijfmest op bouwland, mits uiterlijk 15 september een groenbemester of winterkoolzaad wordt ingezaaid. Of in het najaar bloembollen geplant.
- Aanwenden vaste mest op klei/veen (grasland).
- Graslandvernietiging op klei/veen. Let op aanvullende voorwaarden.

Uiterlijk 1 oktober (mogelijk uitstel)

- Inzaai verplicht vanggewas na mais op zand/löss.
- Inzaai vanggewas zonder korting op stikstofnorm (zand/löss)

Uiterlijk 31 oktober

- Inzaai wintergraan of spelt als vanggewas na mais (zand/löss).

Periode 15 oktober t/m 2 december

- Indienen definitieve GLB-aanvraag.

over ons

Bent u op zoek naar een betrokken en deskundige adviseur die uw (tunnel)visie in twijfel durft te trekken? Iemand met een brede blik rondom uw agrarisch bedrijf? Dan bent u bij D&U Advies B.V. aan het juiste adres. Wij streven naar creatieve en haalbare oplossingen, toegesneden op uw persoon en persoonlijke omstandigheden.

Geïnteresseerd in wat we te bieden hebben?

Neem dan contact op met:

Herman Hofstee 06-53667520

hermanhofstee@du-advies.nl

Klaas Jan Janssen 06-20710688

klaasjanjanssen@du-advies.nl

Björn Schutter 06-23993112

bjornschutter@du-advies.nl

Bezoekadres Postadres

Sylviuslaan 8 Postbus 606

9728 NS 9700 AP Groningen